

OSNOVNOŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

PROGRAM OSNOVNE ŠOLE ZA ODRASLE

Učni načrti

Pozitivno mnenje na 21. seji Strokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih, dne 2. 4. 2003.

Sprejeto na 57. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, dne 17. 4. 2003.

PROGRAM OSNOVNE ŠOLE ZA ODRASLE – UČNI NAČRTI

Programska kurikularna komisija za osnovno izobraževanje odraslih:

- mag. Marija Velikonja, Andragoški center Slovenije Ljubljana,
- mag. Alenka Janko Spreizer, Andragoški center Slovenije Ljubljana,
- mag. Silva Kos Knez, Zavod RS za šolstvo Ljubljana,
- mag. Albert Mrgole, Andragoški center Slovenije Ljubljana,
- Borut Kožuh, Mladinski dom Jarše Ljubljana.

Predmetne kurikularne komisije oz. avtorji besedil za predmete:

slovenščina, matematika, angleščina, nemščina, likovna vzgoja, glasbena vzgoja, družba, geografija, zgodovina, državljanska vzgoja in etika, fizika, kemija, biologija, naravoslovje, naravoslovje in tehnika, tehnika in tehnologija.

Izdal in založil: Zavod RS za šolstvo
Za Zavod: Alojz Pluško

Uredili: Silva Kos Knez in Zvonka Labernik
Jezikovni pregled: Stanko Šimenc
Oblikovanje: Tanja Radež
Prelom: Ines Medica
Tisk: Kočevski tisk d. d., Kočevje

Prvi natis

Ljubljana, 2003

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

374.7:373.3 (497.4) (073)

PROGRAM osnovne šole za odrasle : učni načrti / [[pripravila]
Programska kurikularna komisija za osnovno izobraževanje odraslih
Silva Kos Knez ... et al.]. – 1. natis. – Ljubljana : Zavod RS za šolstvo,
2003 - (Osnovnošolsko izobraževanje odraslih)

ISBN 961-234-344-6
1. Kos Knez, Silva
125751552

VSEBINA

Kazalo

UVOD

A. SPLOŠNI DEL

IME PROGRAMA	5
CILJI PROGRAMA	5
TRAJANJE IZOBRAŽEVANJA	6
OBVEZNI NAČINI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA	7
POGOJI ZA VPIS	8
POGOJI ZA NAPREDOVANJE IN DOKONČANJE IZOBRAŽEVANJA	9

B. POSEBNI DEL

PREDMETNIKI	10
UČNI NAČRTI	15
ZNANJE, KI GA MORAJO IMETI IZVAJALCI POSAMEZNEGA PREDMETA	15

UVOD

Predlog Programa osnovne šole za odrasle je oblikovan v skladu z 12. in s 25. členom *Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja*, 10. členom *Zakona o izobraževanju odraslih*, 93. členom *Zakona o osnovni šoli* ter z *Zakonom o posebnih pravicah italijanske in madžarske narodne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja*.

A. SPLOŠNI DEL

IME PROGRAMA

Program osnovne šole za odrasle.

CILJI PROGRAMA

Program devetletne osnovne šole za odrasle je namenjen tistim, ki so izpolnili osnovnošolsko obveznost, niso pa uspešno končali osnovnošolskega izobraževanja.

Program osnovne šole za odrasle upošteva dve starostno različni skupini odraslih: to so mlajši odrasli, stari najmanj 15 let, ki predstavljajo večji del udeležencev osnovne šole za odrasle, in starejši odrasli. Program upošteva tudi njihove nadaljnje življenjske cilje, to je, ali želijo nadaljevati izobraževanje po končani osnovni šoli ali pa želijo izobraževanje na tej ravni formalno tudi končati.

Predmetnik osnovne šole za odrasle je izdelan na podlagi predmetnika vzgojno-izobraževalnega programa osnovne šole. Od 6. razreda dalje vsebuje predmetnik tudi izbirne predmete, ki jih praviloma izvajamo kot projekte.

Izobraževanje udeležencev tega programa je organizirano v različnih oblikah, in sicer: po razredih in predmetih, s tečajno razvrstitvijo predmetov, z inštruktažno obliko, s kombinacijo naštetih organizacijskih oblik ali drugače.

Prednostni cilji osnovne šole za odrasle so zlasti:

- doseganje enakovrednega izobrazbenega standarda, kot ga zagotavlja vzgojno-izobraževalni program OŠ,
- razvijanje temeljne pismenosti ter sposobnosti za razumevanje, sporočanje in izražanje v slovenskem jeziku na območjih, ki so opredeljena kot narodno mešana, pa tudi v italijanskem in madžarskem jeziku,
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti ter védenja o zgodovini Slovenije in njeni kulturi,
- razvijanje védenja o zgodovinski, naravni in kulturni dediščini italijanskega oz. madžarskega naroda in italijanske oz. madžarske narodne skupnosti v Sloveniji v šolah na narodno mešanih območjih,

- usposabljanje odraslih za samostojno in vseživljenjsko učenje in izobraževanje,
- spodbujanje in omogočanje osebnostnega razvoja udeležencev in izboljševanja kakovosti življenja,
- usmerjanje za dejavno načrtovanje življenjskih ciljev in poklicne kariere,
- razvijanje delovnih navad,
- pripravljanje za nadaljnje (formalno in neformalno) izobraževanje.

TRAJANJE IZOBRAŽEVANJA

Ob razredno-predmetni organizaciji pouka je obseg organiziranega izobraževalnega dela predpisan s predmetnikom:

Prvo obdobje (opismenjevanje)

1. do 4. razred	300 ur
-----------------	--------

Drugo obdobje

5. razred	300 ur
-----------	--------

6. razred	381 ur
-----------	--------

Tretje obdobje

7. razred	401 ur
-----------	--------

8. razred	432 ur
-----------	--------

9. razred	427 ur
-----------	--------

Skupaj	2241 ur
---------------	----------------

Predmetnik za posamezni razred je ob razredno-predmetni organizaciji načrtovan za 18 tednov. Enako velja tudi za obdobje opismenjevanja od 1. do 4. razreda.

Trajanje Programa osnovne šole za odrasle s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju Slovenske Istre se zaradi umestitve italijanščine kot drugega jezika od 1. do 4. razreda poveča za 54 ur, od 5. do 9. razreda pa za 36 ur v vsakem razredu. Kadar se v program vpisujejo odrasli, ki se pred tem niso učili italijanščine kot drugega jezika, se obseg ur pri italijanščini v prvem letu vpisa od 5. razreda dalje poveča na 54 ur.

Trajanje Programa osnovne šole za odrasle z italijanskim učnim jezikom na narodno mešanem območju Slovenske Istre se zaradi umestitve slovenščine kot drugega jezika od 1. do 4. razreda poveča za 80 ur, od 5. do 9. razreda pa za 54 ur.

Kadar se v program vpisujejo odrasli, ki se pred tem niso učili slovenščine kot drugega jezika, se obseg ur pri slovenščini v prvem letu vpisa od 5. razreda dalje poveča na 72 ur. Zaradi povečanega števila ur predmetnik vsebuje dva izbirna predmeta.

Program osnovne šole za odrasle na narodno mešanem območju Prekmurja vsebuje madžarščino kot materinščino ter od 1. do 4. razreda 80 ur slovenščine oz. madžarščine kot drugega jezika. Predlagamo, da se tudi slovenščina kot drugi jezik v 5. razredu poučuje v obsegu 80 ur (zmanjšanje števila ur s 110 na 80), enako število ur ima tudi madžarščina kot drugi jezik. Od 6. do 9. razreda vsebuje predmetnik 90 ur madžarščine kot drugega jezika. Zaradi povečanega obsega ur vsebuje predmetnik dva izbirna predmeta.

V programu DOŠ za odrasle na narodno mešanem območju sta pri pouku učna jezika slovenski in madžarski.

Priporočamo, da se na narodno mešanih območjih glede na pričakovano nizko število učencev v oddelku povečano število ur uredi s sodobnimi metodami in oblikami dela pri pouku.

Drugačne organizacijske oblike, bolj oprte na vodeno samoizobraževanje in konzultacije, zahtevajo manj neposrednega pouka.

OBVEZNI NAČINI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA

Oblike in načini preverjanja in ocenjevanja znanja za posamezni predmet se razlikujejo glede na različne organizacijske izpeljave programa za odrasle ter glede na načine pridobivanja in dokazovanja znanja (npr. klasična razredno-predmetna organizacija, vodeno samoizobraževanje, izpitni sistem).

Zaradi posebnosti izobraževanja odraslih je ocenjevanje znanja v vseh treh vzgojno-izobraževalnih obdobjih številčno.

Zaključno preverjanje znanja ob koncu tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja je obvezno tudi za odrasle. Osnova zanj so standardi znanj, ki so zapisani v učnih načrtih. Vsebine nalog izražajo spoznavni in izkušenski svet odraslih. Zaključno preverjanje znanja ob koncu tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja poteka v organizacijah ali okolju, kjer je potekalo izobraževanje. Ker je pogoj za nadaljevanje izobraževanja uspešno opravljeno preverjanje znanja, odraslim že med potekom

programa strukturiramo položaje, ki so identični izpitnemu položaju zaključnega preverjanja znanja.

POGOJI ZA VPIS

V Program osnovne šole za odrasle se lahko vpiše vsak, ki je izpolnil osnovnošolsko obveznost, ni pa uspešno končal osnovnošolskega izobraževanja. V ta program se lahko vpišejo tudi odrasli, stari več kot 15 let, ki niso izpolnili osnovnošolske obveznosti.

Prav tako se lahko v program vpišejo tudi odrasli, ki so obiskovali osnovno šolo s prilagojenim programom, ki zagotavlja pridobitev enakovrednega izobrazbenega standarda, pa je v času osnovnošolske obveznosti niso uspešno končali.

Vpišejo se lahko tudi odrasli, ki so uspešno končali osnovno šolo s prilagojenim programom, ki zagotavlja pridobitev nižjega izobrazbenega standarda. Ti se lahko vpišejo v osmi razred programa osnovne šole za odrasle.

Vsi, ki izpolnjujejo pogoje za vpis, se praviloma vpišejo v prvi naslednji razred, ki ga še niso obiskovali. Tisti odrasli, ki v prejšnjem izobraževanju v kakem razredu niso bili uspešni v več kot tretjini predmetov, se na predlog šole in s svojo odločitvijo vpišejo v razred, ki ga niso uspešno končali.

Ob presoji, v kateri razred se odrasli vpišejo, je treba upoštevati tudi znanje, ki so si ga pridobili kako drugače, torej zunaj rednega šolskega sistema. Če imajo za to ustrezna dokazila, se jim prizna predmet ali del predmeta, vendar le tedaj, če tako pridobljeno znanje ustreza standardom pri posameznih predmetih iz predmetnika osnovne šole za odrasle. Če pa odrasli nimajo javnoveljavnih potrdil o predhodnem znanju, se lahko njihovo znanje pred začetkom izobraževanja preveri v osnovni šoli za odrasle.

POGOJI ZA NAPREDOVANJE IN DOKONČANJE IZOBRAŽEVANJA

Udeleženci izobraževanja napredujejo po programu.

Udeleženci izobraževanja napredujejo v višji razred takrat, ko so pozitivno ocenjeni vsaj iz dveh tretjin predmetov po predmetniku za razred, ki so ga obiskovali.

Tudi pri napredovanju je treba upoštevati znanje, ki so si ga udeleženci izobraževanja pridobili kako drugače, zunaj rednega šolskega sistema. Če imajo za to ustrezna dokazila, se jim prizna predmet ali del predmeta, vendar le tedaj, če tako pridobljeno znanje ustreza standardom pri posameznih predmetih iz predmetnika osnovne šole za odrasle. Če pa udeleženci izobraževanja nimajo javno veljavnih potrdil o predhodnem znanju, se njihovo znanje lahko preveri s postopki ugotavljanja in potrjevanja znanja v osnovni šoli za odrasle.

Za udeležence izobraževanja v osnovni šoli za odrasle velja, da uspešno končajo izobraževanje po tem programu, ko imajo opravljene vse obveznosti, ki jih določa program, in pozitivne ocene iz vseh predmetov 9. razreda, ter ko uspešno opravijo zaključno preverjanje znanja.

LISTINA: Osnovna šola izda udeležencu, ki je uspešno opravil vse obveznosti iz določenega razreda, spričevalo. Če udeleženec razreda ne konča v celoti, mu za opravljene obveznosti iz posameznih predmetov izda potrdilo. Za udeležence, ki uspešno končajo program osnovne šole za odrasle, šola izda zaključno spričevalo.

Udeleženci, ki so se izobraževali v šoli z italijanskim učnim jezikom, prejmejo dvojezična slovensko-italijanska spričevala in potrdila; udeleženci, ki so se izobraževali v dvojezični osnovni šoli za odrasle, pa dvojezična slovensko-madžarska potrdila in spričevala.

B. POSEBNI DEL

PREDMETNIK DEVETLETNE OSNOVNE ŠOLE ZA ODRASLE

(pripravljen na podlagi predmetnika devetletne osnovne šole)

A. Obvezni program

Predmet Število ur	Razred					
	1.– 4.	5.	6.	7.	8.	9.
	Slovenščina	160	110	90	90	90
Matematika	140	90	72	72	72	90
Tuji jezik			72	54	54	54
Likovna vzgoja		9	9	18		
Glasbena vzgoja		9	9		18	
Družba		36				
Geografija			25	25	20	25
Zgodovina			25	25	25	25
Državlјanska vzgoja in etika					12	12
Fizika					25	20
Kemija					25	20
Biologija					25	25
Naravoslovje			25	36		
Naravoslovje in tehnika		36				
Tehnika in tehnologija				18		
Predmet 1			15	18	18	18
Predmet 2			15	18	18	18
Predmet 3			15	18	18	18
Oddelčna skupnost		10	9	9	12	12
Skupno število ur	300	300	381	401	432	427

B. Razširjeni program

Dopolnilni in dodatni pouk		18	18	18	18	18
----------------------------	--	----	----	----	----	----

PRILAGOJENI PREDMETNIK DEVETLETNE OSNOVNE ŠOLE ZA ODRASLE S SLOVENSKIM UČNIM JEZIKOM NA NARODNO MEŠANEM OBMOČJU SLOVENSKE ISTRE (pripravljen na podlagi predmetnika devetletne osnovne šole)

A. Obvezni program

Predmet Število ur	Razred					
	1.–4.	5.	6.	7.	8.	9.
	Slovenščina	160	110	90	90	90
Italijanščina 2	54	36	36	36	36	36
Matematika	140	90	72	72	72	90
Tuji jezik			72	54	54	54
Likovna vzgoja		9	9	18		
Glasbena vzgoja		9	9		18	
Družba		36				
Geografija			25	25	20	25
Zgodovina			25	25	25	25
Državljska vzgoja in etika					12	12
Fizika					25	20
Kemija					25	20
Biologija					25	25
Naravoslovje			25	36		
Naravoslovje in tehnika		36				
Tehnika in tehnologija				18		
Predmet 1			15	18	18	18
Predmet 2			15	18	18	18
Predmet 3			15	18	18	18
Oddelčna skupnost		10	9	9	12	12
Skupno število ur	354	336	417	437	468	463

B. Razširjeni program

Dopolnilni in Dodatni pouk		18	18	18	18	18
----------------------------	--	----	----	----	----	----

Pojasnilo k predmetniku:

Zaradi umestitve italijanščine kot drugega jezika je obseg ur od 1. do 4. razreda povečan za 54 ur, od 5. do 9. razreda pa za 36 ur. Kadar se v program vpisujejo odrasli, ki se pred tem niso učili italijanščine kot drugega jezika, se obseg ur pri italijanščini v prvem letu vpisa poveča na 54 ur.

PRILAGOJENI PREDMETNIK DEVETLETNE OSNOVNE ŠOLE ZA ODRASLE Z ITALIJANSKIM UČNIM JEZIKOM NA NARODNO MEŠANEM OBMOČJU SLOVENSKE ISTRE (pripravljen na podlagi predmetnika devetletne osnovne šole)

A . Obvezni program

Predmet Število ur	Razred					
	1.–4.	5.	6.	7.	8.	9.
Italijanščina	160	110	90	90	90	90
Slovenščina 2	80	54	54	54	54	54
Matematika	140	90	72	72	72	90
Tuji jezik			72	54	54	54
Likovna vzgoja		9	9	18		
Glasbena vzgoja		9	9		18	
Družba		36				
Geografija			25	25	20	25
Zgodovina			25	25	25	25
Državlјanska vzgoja in etika					12	12
Fizika					25	20
Kemija					25	20
Biologija					25	25
Naravoslovje			25	36		
Naravoslovje in tehnika		36				
Tehnika in tehnologija				18		
Predmet 1			15	18	18	18
Predmet 2			15	18	18	18
Predmet 3			0	0	0	0
Oddelčna skupnost		10	9	9	12	12
Skupno število ur	380	354	420	437	468	463

B. Razširjeni program

Dopolnilni in dodatni pouk		18	18	18	18	18
----------------------------	--	----	----	----	----	----

Pojasnilo k predmetniku:

Zaradi umestitve slovenščine kot drugega jezika je obseg ur od 1. do 4. razreda povečan za 80 ur, od 5. do 9. razreda pa za 54 ur. Kadar se v program od 5. razreda naprej vpisujejo odrasli, ki se pred tem niso učili slovenščine kot drugega jezika, se obseg ur pri slovenščini v prvem letu vpisa poveča na 72 ur.

Zaradi povečanega obsega ur vsebuje predmetnik dva izbirna predmeta.

PRILAGOJENI PREDMETNIK DEVETLETNE OSNOVNE ŠOLE ZA ODRASLE ZA DVOJEZIČNO OSNOVNO ŠOLO NA NARODNO MEŠANEM OBMOČJU PREKMURJA (pripravljen na podlagi predmetnika devetletne osnovne šole)

A. Obvezni program

Predmet Število ur	Razred					
	1.–4.	5.	6.	7.	8.	9.
	Slovenščina 1	160	110	90	90	90
Slovenščina 2	80	80				
Madžarščina 1	160	110	90	90	90	90
Madžarščina 2	80	80	90	90	90	90
Matematika	140	90	72	72	72	90
Tuji jezik			72	54	54	54
Likovna vzgoja		9	9	18		
Glasbena vzgoja		9	9		18	
Družba		36				
Geografija			25	25	20	25
Zgodovina			25	25	25	25
Državlјanska vzgoja in etika					12	12
Fizika					25	20
Kemija					25	20
Biologija					25	25
Naravoslovje			25	36		
Naravoslovje in tehnika		36				
Tehnika in tehnologija				18		
Predmet 1			15	18	18	18
Predmet 2			15	18	18	18
Predmet 3			0	0	0	0
Oddelčna skupnost		10	9	9	12	12
Skupno število ur	380	380	456	473	504	499

B. Razširjeni program

Dopolnilni in dodatni pouk		18	18	18	18	18
----------------------------	--	----	----	----	----	----

Pojasnilo k predmetniku:

Program osnovne šole za odrasle na narodno mešanem območju Prekmurja vsebuje madžarščino kot materinščino ter od 1. do 4. razreda 80 ur slovenščine oz. madžarščine kot drugega jezika. Predlagamo, da se tudi slovenščina kot drugi jezik v 5. razredu poučuje v obsegu 80 ur (zmanjšanje števila ur s 110 na 80), enako število ur ima tudi madžarščina kot drugi jezik. Od 6. do 9. razreda vsebuje predmetnik 90 ur madžarščine kot drugega jezika.

Predmetnik vsebuje dva izbirna predmeta.

UČNI NAČRTI

Učni načrti za posamezne predmete Programa osnovne šole za odrasle so priloženi in so sestavni del izobraževalnega programa.

ZNANJE, KI GA MORAJO IMETI IZVAJALCI POSAMEZNEGA PREDMETA

Strokovni delavci, ki sodelujejo pri izpeljavi programa, morajo imeti strokovno izobrazbo, ki ustreza zahtevam 3. in 5. člena Odredbe o smeri strokovne izobrazbe strokovnih delavcev v devetletni osnovni šoli (Uradni list RS, št. 57-2721/1999).

Strokovni delavci v osnovni šoli za odrasle morajo imeti tudi temeljno znanje o izobraževanju odraslih, pridobljeno v različnih programih strokovnega spopolnjevanja.